

Mokymasis visą gyvenimą:

- LTKS sujungia bendrąjį ugdymą, profesinį mokymą ir aukštojo mokslo studijas, neformalųjį mokymąsi ir savišvietą į bendrą švietimo erdvę;
- LTKS paremtos programos suteikia galimybę lengviau pereiti iš vieno lygio į kitą;
- skatinamas kvalifikacijų įgijimas įvairiais būdais: švietimo įstaigose, iš profesinės patirties, mokantis neformaliai ar savarankiškai.

Kvalifikacijų aiškumas ir skaidrumas:

- aiški kvalifikacijų hierarchija padeda geriau suprasti skirtingų lygių kvalifikacijas ir lūkesčius dėl kompetencijų;
- kiekviena kvalifikacija turi savo lygį, kuris nurodomas ant diplomo, duomenų bazėse, darbo skelbimuose;
- dėl mokymosi ar studijų rezultatų kvalifikacijos ir programos tampa skaidresnės ir lengviau palyginamos;
- darbdaviai gali lengviau suprasti naujų darbuotojų kvalifikacijos ir kompetencijų lygį.

Kokybė ir pasitikėjimas:

- LTKS propaguoja kokybiškas švietimo programas ir kvalifikacijas, didinančias žmogaus galimybes įsidarbinti;
- LTKS orientuota į patikimą mokymosi ir studijų rezultatų vertinimą ir pripažinimą;
- LTKS prisideda prie dialogo tarp švietimo įstaigų ir darbdavių (darbo rinkos) palaikymo bei pasitikėjimo švietimo sistema didinimo.

Mobilumas ir kvalifikacijų palyginamumas:

- palengvinamas studentų ir darbuotojų mobilumas į kitas šalis;
- didinamas pasitikėjimas Lietuvos kvalifikacijų kokybe užsienyje;
- užtikrinamos galimybės lengviau suprasti kitų šalių sistemas, palyginti Lietuvos ir užsienio šalių kvalifikacijas bei programas, susikalbėti skirtingų šalių darbdaviams ir švietimo įstaigoms.

Lietuvos kvalifikacijų sandara (LTKS) – Lietuvos Respublikoje nustatytų kvalifikacijų, grindžiamų asmens veiklai reikalingomis kompetencijomis, lygių sistema.

LTKS sudaro **8 kvalifikacijų lygiai**, besiskiriantys veiklos, kurią atlikti yra pasirengęs kvalifikaciją įgijęs asmuo, sudėtingumu, savarankiškumu ir kintamumu.

LTKS lygiai **atitinka Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) lygius**.

LTKS apima **įvairių sektorių** (bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo studijų) kvalifikacijas ir programas.

Pagrindinės LTKS taikymo sritys:

- profesinių standartų, studijų pakopų aprašų ir studijų kryptių aprašų rengimas ir tvirtinimas;
- kvalifikacijų ir jų vienetų lygio nustatymas;
- profesinio mokymo ir studijų programų kūrimas ir įgyvendinimas;
- įvairiais būdais įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas;
- kvalifikacijų, įgytų pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, vertinimas ir pripažinimas;
- suteiktos kvalifikacijos lygio nurodymas kvalifikacijos dokumentuose;
- Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro tvarkymas;
- profesinis informavimas ir konsultavimas.

„Erasmus+“ programos projektas „Lietuvos kvalifikacijų sistemos stiprinimas per strateginį bendradarbiavimą ir LTKS ir EKS populiarinimą“, Nr. 101163568 (EQF for LT)

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išreikštas požiūris ar nuomonės yra tik autoriaus ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos arba Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomones. Nei Europos Sąjunga, nei paramą teikianti institucija nėra už tai atsakingos.

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Lietuvos
kvalifikacijų
sandara

KVALIFIKACIJOS SKIRTINGUOSE LTKS LYGIUOSE

LTKS lygis	Kvalifikaciją patvirtinantis dokumentas	EKS lygis
8	Daktaro diplomas	8
7	Magistro diplomas	7
6	Bakalauro diplomas Profesinio bakalauro diplomas Studijų pažymėjimas baigus pedagogų rengimo studijas	6
5	Trumposios pakopos diplomas Profesinio mokymo diplomas	5
4	Profesinio mokymo diplomas Brandos atestatas	4
3	Profesinio mokymo diplomas Pagrindinio išsilavinimo pažymėjimas	3
2	Profesinio mokymo diplomas	2
1	Profesinio mokymo diplomas Pradinio išsilavinimo pažymėjimas	1

Daugiau informacijos:
www.ltk.lt

Kvalifikacijų ir profesinio
mokymo plėtros centras:
<https://kpmcpc.lrv.lt/lt/>

KVALIFIKACIJŲ IR
PROFESINIO MOKYMO
PLĖTROS CENTRAS

EKS: PAGRINDINIAI FAKTAI

Europos kvalifikacijų sandara (EKS) – bendra europinė orientacinė aštuonių lygių sistema, padedanti palyginti ir geriau suprasti įvairių šalių kvalifikacijas.

Šie lygiai apibrėžti per mokymosi rezultatus, t. y. žinias, įgūdžius, savarankiškumą ir atsakomybę, taikomą pagal didėjančią meistriškumo lygį. Mokymosi rezultatai parodo, ką asmenys žino, supranta ir geba daryti mokymosi proceso pabaigoje. EKS įgyvendinama per nacionalines kvalifikacijų sandaras (NKS).

EKS tikslai:

- padidinti Europos valstybių kvalifikacijų sandarų ir kvalifikacijų skaidrumą;
- padėti suprasti skirtingose Europos valstybėse teikiamas kvalifikacijas;
- palengvinti piliečių judumą tarp šalių;
- skatinti mokymąsi visą gyvenimą.

Europos Sąjungos valstybių narių kvalifikacijų sandaros buvo susietos su EKS, nustatant kvalifikacijų lygių atitiktį. Tai leidžia lengviau atpažinti užsienio šalyje įgytos kvalifikacijos lygį, palyginti švietimo įstaigų programas, didinti pasitikėjimą kitų šalių švietimo sistemomis.

EKS diegiama nuo 2008 m. EKS reglamentavimo dabartinis pagrindas: 2017 m. gegužės 22 d. Europos Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (2017/C 189/03).

Iki 2024 m. sausio mėn. 36 šalys oficialiai susiejo savo nacionalines kvalifikacijų sąrangas su EKS. EKS tapo įkvėpimo šaltiniu kuriant nacionalines ir regionines kvalifikacijų sandaras visame pasaulyje. Vis daugiau šalių ir regionų siekia glaudžiau susieti arba palyginti savo kvalifikacijų sandaras su EKS.

[EKS svetainė \(Europass\)](#)

NACIONALINĖS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS (NKS) KITOSE ŠALYSE

Europos valstybėse dominuoja 8 kvalifikacijų lygių nacionalinių kvalifikacijų sandarų modelis (33 sandaros). Tačiau keturios sandaros neapima 2 ir (arba) 1 lygio kvalifikacijų. Likusios šalys pasirinko 7, 10 arba 13 lygių sandaras. Aštuonios šalys, siekdamos atspindėti savo nacionalinių kvalifikacijų sandarų ypatumus, nustatė kvalifikacijų lygių polygius. Trys šalys taip pat turi žemesnius nei EKS 1 lygius.

Naujausios kvalifikacijų sandaros sukurtos Ispanijoje. Apie nacionalinę kvalifikacijų sandarą taip pat svarsto Čekija. Nacionalinių kvalifikacijų sandarų tikslai:

- pagerinti kvalifikacijų skaidrumą ir palyginamumą (36 šalys);
- paremti tolesnio mokymosi galimybes ir mokymąsi visą gyvenimą (22 šalys);
- palengvinti kvalifikacijų tarptautinį palyginamumą ir asmenų judumą (18 šalių);
- gerinti kvalifikacijų kokybę (17 šalių);
- įgalinti neformaliojo mokymosi ir savišvietos patvirtinimą (15 šalių);
- gerinti pereinamumą, mažinti barjerus tarp sektorių ir įstaigų (14 šalių);
- remti integraciją ir judumą darbo rinkoje (13 šalių);
- gerinti bendradarbiavimą tarp suinteresuotųjų asmenų (12 šalių);
- skatinti mokymosi rezultatų panaudojimą (11 šalių);
- remti kvalifikacijų pripažinimą (11 šalių);
- remti socioekonominę raidą (9 šalys).

Nacionalinės kvalifikacijų sandaros nuo pat sukūrimo pradžios buvo projektuojamos taip, kad apimtų įvairių tipų kvalifikacijas, įgyjamas baigus formaliojo švietimo programas (bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo) arba pripažinus įvairiais būdais įgytas kompetencijas. Nuo 2019 m. padaryta didelė pažanga į NKS įtraukiant kvalifikacijas, suteiktas už formaliojo švietimo ir mokymo sistemos ribų. 2022 m. 21 iš analizuotų 38 šalių (įskaitant 16 valstybių narių) savo sistemas pritaikė tokioms kvalifikacijoms arba net įdiegė šių kvalifikacijų posistemes. Taip pat šalys vis dažniau įtraukia į savo kvalifikacijų sandaras dalines kvalifikacijas, modulius, mikrokredencialus, tarptautines ar sektorių kvalifikacijas.

NKS TAIKYMAS: KONKRETI GEROJI PATIRTIS KITOSE ŠALYSE

NKS užsienio šalyse dažniausiai taikomos:

- kuriant ir atnaujinant kvalifikacijų aprašus ir programas;
- užtikrinant ir vertinant kvalifikacijų / programų kokybę (pavyzdžiui, NKS naudojama akredituojant švietimo programas);
- pripažįstant užsienio kvalifikacijas;
- teikiant informaciją apie švietimo sistemą ir mokymosi galimybes;
- nurodant NKS / EKS lygius darbo skelbimuose, ypač viešajame sektoriuje.

ATEITIES PRIORITETA

NKS nuolat atsinaujina. Kitų šalių ateities prioritetai:

- plėsti NKS aprėptį;
- didinti jų žinomumą;
- padėti suinteresuotiesiems asmenims taikyti NKS;
- naudoti NKS pripažįstant ankstesnę mokymąsi;
- kurti ir palaikyti kvalifikacijų registrus, integruoti įvairių šalių kvalifikacijų registrus, susieti kvalifikacijų registrų informaciją su kitomis duomenų bazėmis.

* Informacija parengta pagal Europos profesinio mokymo plėtros centrą ([CEDEFOP](#)).

Jei domitės kitų šalių kvalifikacijų sandaromis, apsilankykite:

CEDEFOP Nacionalinių kvalifikacijų sandarų nuotolinis įrankis – [National Qualifications frameworks \(NQFs\) online tool](#) | [CEDEFOP](#)

Kvalifikacijų lygis	Lietuvos kvalifikacijų sandara (LTKS): kvalifikacijų lygių aprašai	
I	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš vieno ar kelių paprastų specializuotų veiksmų ar operacijų. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti pagrindines žinias, būdingas vykdomai veiklai. Veiklos aplinka yra aiški, veikla atliekama pagal detalias instrukcijas, kai kuriais atvejais būtina intensyvi priežiūra ir vadovavimas. Veiklą sudarančios situacijos, veiksmai ir operacijos pastovūs ir nuolat kartojasi.	VI Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, pasižyminčiai uždaviniais ir jų turinio įvairove. Sprendžiant uždavinius įvairiose profesinės veiklos srityse, naudojamos įvairios priemonės ir metodai. Todėl veiklai atlikti reikia taikyti plačias teorines žinias, pagrįstas naujų fundamentinių ir taikomųjų tyrimų rezultatais arba būtinas įvairioms naujovėms įdiegti. Veikla atliekama savarankiškai, pasirenkant uždavinių atlikimo būdus ir organizuojant atitinkamų žmonių darbą iškeltiems uždaviniams atlikti. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus planuoti veiklą, atsižvelgiant į numatytus tikslus, analizuoti ir fiksuoti savo veiklos rezultatus ir teikti ataskaitas veiklą koordinuojantiems asmenims, koreguoti veiklą, atsižvelgiant į veiklos rezultatų analizę ir specialistų rekomendacijas, taip pat vykdyti įvairių projektinę veiklą. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie nuolatinių ir paprastai nenuspėjamų pokyčių, kuriuos lemia žinių ir technologijų pažanga konkrečioje profesinėje srityje. Kvalifikacija leidžia patobulinti ir praplėsti profesinės srities žinias ir, patiems įvertinus savo veiklą, mokytis savarankiškai (plėtoti pažintines kompetencijas), kaip to reikalauja profesinės veiklos kaita.
II	Kvalifikacija skirta veiklai, kurią sudaro veiksmai ir operacijos, skirti paprastoms problemoms spręsti. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti pagrindines veiklai būdingas faktines žinias. Veiklai atlikti reikalinga priežiūra ir vadovavimas. Veiklą sudarantys veiksmai ir operacijos yra pastovūs.	
III	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų siaurose veiklos srityse. Veikla gali apimti kelis ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kuriems reikia pritaikyti gerai žinomus ir išbandytus sprendimus. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti būdingas vykdomai veiklai žinias apie veiklos srities faktus, principus ir procesus. Veikla atliekama savarankiškai arba vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir esant išorinei atlikimo kokybės kontrolei. Veiklos aplinka gali reikalauti gebėjimo prisitaikyti prie paprastų konteksto pokyčių.	VII Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, susidedančiai iš įvairių tarpusavyje susijusių uždavinių, kurie gali apimti keleto giminingų profesinių veiklų sritis. Todėl veiklai atlikti reikia ekspertinio naujausių žinių profesinės veiklos ir jai artimose ar giminingose srityse vertinimo ir pritaikymo, naujų faktų atradimo atliekant taikomuosius profesinės veiklos tyrimus, kūrybiško teorinių žinių ir naujausių mokslinių tyrimų rezultatų taikymo. Veikla atliekama, savarankiškai nustatant atitinkamos veiklos srities uždavinius, priimant savarankiškus sprendimus, orientuotus į veiklos tobulinimą ir gerinimą. Veiklai būdingas vadovavimas kitų darbuotojų veiklai. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus savarankiškai atlikti taikomojo pobūdžio tyrimus, teikti konsultacijas veiklos srityje, koordinuoti projektus, orientuotus į kitų žmonių kvalifikacijos tobulinimą ir inovacijų diegimą, analizuoti veiklos rezultatus ir juos pristatyti. Dėl žinių, technologijų, darbo organizavimo įvairiose veiklų srityse pažangos šio lygio veikla ir jos aplinka intensyviai kinta, pokyčiai sunkiai prognozuojami, veiklą sudaro nuolat kintantys užduočių deriniai. Todėl veiklos kaitai reikia gebėjimo priimti inovatyvius sprendimus, pagrįstus tyrimų rezultatais, įvertinti alternatyvius sprendimo variantus ir galimas socialines ir etines veiklos pasekmes.
IV	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų palyginti plačiose veiklos srityse. Veikla atliekama, vykdant keletą ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kurių galimi sprendimai ne visada išbandyti ir žinomi. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti faktines ir teorines žinias, būdingas plačiam kontekstui, susijusiam su veiklos sritimi. Veikla atliekama savarankiškai, prisiimant atsakomybę už veiklos atlikimo procedūrų ir rezultatų kokybę. Įgijus nustatytos trukmės profesinės veiklos patirties, kvalifikacija leidžia perduoti praktinius veiklos įgūdžius žemesnės kvalifikacijos darbuotojams ir prižiūrėti jų veiklą. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie pokyčių, lemiamų veiklos konteksto kaitos, kuri dažniausiai nuspėjama.	
V	Kvalifikacija skirta veiklai, pasižyminčiai kompleksišku veiklos uždavinių derinimu skirtingose veiklos srityse. Veikla apima žemesnės kvalifikacijos darbuotojų kompetencijų vertinimą ir mokymą. Veikla reikalauja derinti išsamias veiklos srities žinias su bendrosiomis žiniomis, sprendžiant įvairias specializuotas veiklos užduotis keliose skirtingose veiklos srityse. Darbuotojas atlieka veiklą savarankiškai, jos priežiūra apsiriboja tik rezultatų įvertinimu. Veiklos uždavinius nustato aukštesnės kvalifikacijos darbuotojas, dažnai suteikdamas veiklos atlikėjui galimybes pasirinkti šių uždavinių sprendimo būdus ir priemones. Darbuotojas vadovauja žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklai, planuoja ir skirsto veiklos užduotis, prižiūri veiklos atlikimą, konsultuoja ir tikrina veiklos atlikimo kokybę. Veiklos technologiniai ir organizaciniai reikalavimai ir jos aplinka nuolat kinta, pokyčiai dažnai nenuspėjami ir gali būti susiję su naujomis veiklos sritimis.	VIII Kvalifikacija skirta itin sudėtingai veiklai, kuriai būdingas naujovių – naujų žinių, idėjų, technologijų, veiklos atlikimo būdų, metodų ir procesų – kūrimas. Todėl veiklai reikia naujų žinių veiklos srityse atradimo, remiantis vykdomų fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų rezultatais, integruojant įvairių veiklos sričių žinias. Veikla pasižymi strateginio pobūdžio veiklos uždaviniais, kurie gali apimti įvairias skirtingas veiklos sritis ar mokslinių tyrimų dalykus. Veikla strategiškai planuojama, prisiimant atsakomybę už kitų darbuotojų veiklos rezultatus ir jos kokybę, savarankiškai priimami strategiškai svarbūs sprendimai. Būdingas atitinkamos veiklos srities specialistų mokymas ir konsultavimas. Todėl reikia gebėjimų priimti visuomeninės reikšmės strateginius sprendimus, savarankiškai planuoti ir vykdyti fundamentinius ir (arba) taikomuosius mokslinius tyrimus, perteikti naujausias žinias (skleisti patirtį) atitinkamos srities specialistams, koordinuoti mokslinius ir taikomųjų tyrimų projektus. Intensyvūs ir neprognozuojami veiklos, jos aplinkos pokyčiai reikalauja pasirengimo nuolatiniams pokyčiams, atvirumo naujovėms, teigiamo požiūrio į organizacijos ir visuomenės plėtrą, gebėjimų originaliai spręsti problemas įvertinus jų kontekstą, gebėjimų inicijuoti ir kurti pokyčius įvairiose veiklos ir visuomenės gyvenimo srityse.